

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Львівський національний університет ветеринарної медицини
та біотехнологій імені С.З. Гжицького**

Кафедра філософії та педагогіки

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

економіки та менеджменту

 Гримак О. Я.

«26» 08 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 5 «СОЦІОЛОГІЯ»

(код і назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський)</u> (назва освітнього рівня)
Галузь знань	<u>05 «Соціальні та поведінкові науки»</u> (назва галузі знань)
Спеціальність	<u>051 «Економіка»</u> (назва спеціальності)
Освітня програма	<u>«Економіка підприємства»</u> (назва)
Вид дисципліни	<u>обов'язкова</u> (обов'язкова / за вибором)

Львів – 2021 р

Робоча програма навчальної дисципліни «Соціологія» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 051 «Економіка» за освітньою програмою «Економіка підприємства»

Укладачі: професор О.Є. Смолінська, асистент О.Б. Тарнавська

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні кафедри філософії та педагогіки
«14» 04 2021 р. (протокол № 11)

Завідувач кафедри філософії та педагогіки

проф. Смолінська О.Є.

Погоджено навчально-методичною комісією спеціальності 051 «Економіка» «28» квітня 2021 р. (протокол № 3)

Голова НМКС

Музика П. М.

Схвалено рішенням навчально-методичної ради факультету економіки та менеджменту
«5» травня 2021 р. (протокол № 6)

Голова НМРФ

Поперечний С.І.

Схвалено вченою радою факультету економіки та менеджменту
«26» серпня 2021 р. (протокол № 1)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Всього годин	
	Денна форма здобуття освіти	Заочна форма здобуття освіти
Кількість кредитів/годин	4.0/120	4.0/120
Усього годин аудиторної роботи	48	14
в т.ч.:		
лекційні заняття, год.	16	6
практичні заняття, год.		
лабораторні заняття, год.		
семінарські заняття, год.	32	8
Усього годин самостійної роботи	72	108
Форма контролю	Екзамен	Екзамен

Примітка.

Частка аудиторного навчального часу студента у відсотковому вимірі:

для денної форми здобуття освіти – 40;

для заочної форми здобуття освіти – 12.

2. ПРЕДМЕТ, МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Предмет, мета вивчення навчальної дисципліни

Предмет — сукупність властивостей, зв'язків і відносин, об'єднаних назвою "соціальні".

Мета – визначити ціннісні орієнтири особистої та соціальної активності громадянина, усвідомлення ними свого місця і ролі в суспільстві.

Здобуті знання з «Соціології» є основою для вивчення дисциплін «Економіка праці й соціально-трудова відносини».

2.2. Завдання навчальної дисципліни

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування у здобувачів вищої освіти необхідних компетентностей.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського(демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК9. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації.

ЗК10. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.

СК5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

СК8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудових відносин.

СК9. Здатність прогнозувати на основі стандартних теоретичних та економетричних моделей соціально-економічні процеси.

СК10. Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів.

2.3. Програмні результати навчання (ПРН)

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен бути здатним продемонструвати такі результати навчання:

асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу (P1);

відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя(P2);

використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності (P6);

застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати (P12);

ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники(P13);

виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в однієї або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків (P17);

показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення (P23);

демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей (P24).

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Розподіл навчальних занять за розділами дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма здобуття освіти (ДФЗО)						Заочна форма здобуття освіти (ЗФЗО)					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		лек	пр ак.	лаб	ін д.	с. р.		л е к	пр ак	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Соціологія як наука	10	2	4			4	10					10
Тема 2. Суспільство як соціальна система	10	2	4			4	10	2	2			6
Тема 3. Особистість у системі соціальних зв'язків	10	2	4			4	10		2			8
Тема 4. Соціологія конфлікту	10	2	4			4	10					10
Тема 5. Етносоціологія	10	2	4			4	10					10
Тема 6. Спеціальні соціологічні теорії	10	2	4			4	10					10
Тема 7. Соціологія економіки	10	2	4			4	10	2	2			6
Тема 8. Організація та проведення соціологічного дослідження	10	2	4			4	10	2	2			6
Інші види самостійної роботи	40					40	40					40
Усього годин	120	16	32			72	120	6	8			106

3.2. Лекційні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФЗО	ЗФЗО
1.	Тема 1. Соціологія як наука Предмет і об'єкт соціології. Функції, принципи, методи, категорії соціології. Загальні положення соціологічних поглядів О. Конта, Г. Спенсера, Е. Дюркгейма, М. Вебера, В. Парето. Макро- і мікросоціологічні рівні вивчення суспільства.	2	
2.	Тема 2. Суспільство як соціальна система Сутність поняття "суспільство". Ознаки суспільства, його типи. Формаційний підхід. Теорія індустріального та постіндустріального суспільства. Цивілізаційний підхід. Соціальні інститути як елементи суспільства. Типи та функції соціальних інститутів. Проблема стабільності і розвитку суспільства. Еволюція та революція.	2	2

3.	Тема 3. Особистість у системі соціальних зв'язків Ключові поняття і категорії соціології особистості. Проблема соціалізації, соціальної адаптації та інтеріоризації. Ресоціалізація особистості в перехідних суспільствах. Людська діяльність, піраміда потреб А. Маслоу. Соціальні ролі та соціальна діяльність.	2	
4.	Тема 4. Соціологія конфлікту Соціологія конфлікту як галузь соціологічного знання. Поняття "соціальний конфлікт". Причини соціальних конфліктів, їх класифікація, механізм, структура та функції. Прогнозування та попередження конфліктів.	2	
5.	Тема 5. Етносоціологія Поняття "етнос" та "нація" у соціології. Методологічні підходи до вивчення етнічних спільнот. Види етнічних спільнот та їх основні ознаки.	2	
6.	Тема 6. Спеціальні соціологічні теорії Гендерна соціологія. Соціологія молоді. Соціологія культури. Глобалізаційні процеси у світі.	2	
7.	Тема 7. Соціологія економіки Соціологія економічного життя. Економічна свідомість, економічна культура, економічна поведінка як об'єкти соціологічного аналізу. Економіка в добу глобалізації. Постіндустріальні характеристики економічної сфери.	2	2
8.	Тема 8. Організація та проведення соціологічного дослідження. Особливості підготовки і проведення соціологічного дослідження. Програма соціологічного дослідження, компоненти, етапи. Поняття вибірки. Процедура інтерпретації результатів соціологічних досліджень. Візуалізація результатів дослідження	2	2
ВСЬОГО		16	6

3.3. Практичні (лабораторні, семінарські) заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФЗО	ЗФЗО
1.	1. Тема 1. Соціологія як наука Передумови виникнення соціології як науки та етапи розвитку і становлення. Структура соціологічного знання: теоретична соціологія, спеціальні соціологічні теорії, прикладна соціологія.	4	
2.	Тема 2. Суспільство як соціальна система Теорія "середнього класу", його характеристика. Соціальна стратифікація. Соціальна мобільність. Міграції як вид соціальної мобільності. Соціальні ліфти. Види маргінальних груп, їх вплив на соціум. Глобалізація та регіоналізація як основні тенденції розвитку соціуму: їх прояви у сучасному світі та Україні.	4	2

3.	Тема 3. Особистість у системі соціальних зв'язків Поняття соціального статусу. Види статусів. Статусний набір особистості. Соціальна роль. Рольова теорія особистості. Соціальна діяльність і поведінка особи: потреби, інтереси, мотиви, ціннісні орієнтації. Девіантна поведінка, її причини, прояви та можливості регуляції.	4	2
4.	Тема 4. Соціологія конфлікту Теорії соціальних конфліктів Р. Дарендорфа і Л. Козера. Проблеми соціології конфлікту в дослідженнях сучасних вчених. Стратегії виходу з конфліктної ситуації. Поняття медіації та її роль.	4	
5.	Тема 5. Етносоціологія Політична та етнічні концепції нації. Асиміляція. Націоналізм та його види. Типи етнонаціональних взаємодій та міжнаціональні конфлікти. Специфіка етнонаціональних процесів в Україні. Етнічна ідентифікація. Формування етнічної ідентичності.	4	
6.	Тема 6. Спеціальні соціологічні теорії Соціологія сім'ї. Соціологія релігії. Девіантна поведінка: суть, причини, види.	4	2
7.	Тема 7. Соціологія економіки Категорії економічної соціології: “економічна свідомість, інтерес, поведінка”, “власність”. Суб'єктивні характеристики сфери праці: “мотивація”, “ставлення до праці”, “задоволеність умовами праці, “трудова адаптація”, “соціально-психологічний клімат у колективі”. Застосування менеджерських засобів і методів праці.	4	2
8.	Тема 8. Організація та проведення соціологічного дослідження. Методи збирання соціологічної інформації. Опитування та його види. Спостереження та його види. Експериментальні методи в соціології. Контент аналіз. Фокус група, як метод збору соціологічної інформації.	4	
ВСЬОГО		32	8

3.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1.	Тема 1. Соціологія як наука. Структура соціології. Функції соціології. Закони та категорії соціології. Місце соціології серед суспільних і гуманітарних наук.	2	6
2.	Тема 2. Суспільство як соціальна система Суспільство і природа. Методологічні принципи вивчення соціальної структури суспільства. Основні елементи соціальної структури: їх характерні риси і тенденції розвитку. Соціальна мобільність: горизонтальна та вертикальна, низхідна та висхідна. Соціальні ліфти. Соціальний статус і соціальна роль особистості. Загальне поняття про соціальну структуру суспільства.	4	8

3.	Тема 3. Особистість у системі соціальних зв'язків. Розуміння емоцій та почуттів. Класифікація емоцій та почуттів. Експресивний компонент емоційного реагування. Характеристика різних видів емоційного реагування. Теорії емоцій. Когнітивні теорії мотивації. Поняття і теорія когнітивного дисонансу Л. Фестінгера.	4	8
4.	Тема 4. Соціологія конфлікту Функції конфліктів. Причини конфліктів. Типологія конфліктів. Медіація.	4	8
5.	Тема 5. Етносоціологія Час (колективна пам'ять) і простір (уявлення про «рідну землю») як елементи етнічної і національної ідентичності. Міжкультурна взаємодія етнічних спільнот. Етнічна маргіналізація та стигматизація. Етнічні конфлікти	4	8
6.	Тема 6. Спеціальні соціологічні теорії Локус контролю Ю. Роттера. Теорія мотивації досягнення успіху в різноманітних видах діяльності (Д. Мак-Клелланд, Д. Аткинсон, Х. Хекхаузен).	4	8
7.	Тема 7. Соціологія економіки. Економічна свідомість у перехідній економіці Умови й передумови формування ринкового мислення. Соціологічні аспекти глобалізації економіки Сутність, типи й функції соціально-трудової мобільності.	4	8
8.	Тема 8. Організація та проведення соціологічного дослідження. Проста номінальна шкала. Порядкова шкала. Метрична шкала. Контент-аналіз документів.	4	8
9.	Інші види самостійної роботи	40	40
ВСЬОГО		72	106

4. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальні завдання передбачають написання есе (письмова робота з індивідуальною позицією автора у вільному вигляді) на визначену тематику.

Теми есе з навчальної дисципліни «Соціологія»:

1. Етнічна толерантність в Україні.
2. Сексуальні меншини і їх статус в українському суспільстві.
3. Корупційне питання у нашому суспільстві.
4. Криза української вищої освіти.
5. Чому нас вчать випадки соціальної ізоляції?
6. Чи має місце сьогодні героїзм?
7. Вплив ЗМІ на агресивну поведінку.
8. Проблеми сексуального виховання підлітків.
9. Якість життя у сучасній Україні.
10. Вплив віртуальної культури на традиційний життєвий устрій.
11. Віртуальна культура - благо чи зло?
12. Людина радянська і людина сучасна: подібність і розбіжність.
13. Криза самоідентифікації сучасної української людини.
14. Образ сучасної жінки у ЗМІ.
15. Образ сучасного чоловіка у ЗМІ.
16. Свято як об'єкт соціологічного аналізу.
17. Реклама у сучасному суспільстві.
18. Чи існує в даний час криза жіночності.
19. Чи існує в даний час криза маскулінності.

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

За джерелами знань використовуються такі методи навчання: словесні (розповідь, пояснення, лекція); наочні (демонстрація, ілюстрація); практичні (лабораторна робота, практична робота, вправи). Лекції супроводжуються демонстрацією схем, таблиць за допомогою мультимедійного комплексу. У процесі навчання здійснюється опрацювання нормативної, навчальної літератури, а також періодичних видань. Для активізації навчального процесу передбачене застосування таких сучасних навчальних технологій, як робота в малих групах; семінари-дискусії; кейсметод; метод мозкового штурму; метод вільних асоціацій; метод обговорення тематичних зображень; метод «переваги та недоліки»; ділові ігри. За характером логіки пізнання використовуються такі методи: аналітичний, синтетичний, аналітико-синтетичний, індуктивний, дедуктивний. За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються методи: проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.

6. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється проведенням поточного контролю. Поточний контроль здійснюється під час практичних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання відповідних завдань. Форми проведення поточного контролю: теоретичні (розповідь, пояснення, інтерактивна бесіда), практичні (опрацювання ЗМІ, аналіз результатів соціологічних опитувань, обговорення прикладів проблем).

7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

7.1. Критерії оцінювання здобувачів вищої освіти за денною формою

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою, національною 4— бальною шкалою та шкалою ECTS (табл. 7.1.).

Таблиця 7.1.

Шкали оцінювання успішності студентів

100 – бальна шкала	Оцінка ECTS	Національна шкала
90 – 100	A	Відмінно
82-89	B	Добре
74-81	C	
64-73	D	Задовільно
60-63	E	
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Поточний контроль полягає в оцінюванні рівня підготовленості студентів до виконання конкретних робіт, повноти та якості засвоєння навчального матеріалу та виконання індивідуальних завдань відповідно до робочої програми навчальної дисципліни. Поточний контроль проводиться за кожною вивченою темою шляхом усного чи письмового опитування. Результати поточного контролю оцінюються за чотирибальною шкалою (табл. 7.2.).

Таблиця 7.2.

Критерії поточного оцінювання.

Оцінка	Критерії оцінювання
5 ("відмінно")	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних/розрахункових завдань, використовуючи нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно виконав усі завдання. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами і відомостями.
4 ("добре")	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями, але у відповіді можуть бути окремі несуттєві помилки, не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно виконав більшість розрахункових/тестових завдань.
3 ("задовільно")	В цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи окремі суттєві неточності та помилки.
2 ("незадовільно")	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи суттєві неточності. Безсистемне відділення випадкових ознак вивченого; невміння робити найпростіші операції аналізу і синтезу, узагальнення, висновки

Результати екзаменаційного контролю оцінюються за 50 - бальною шкалою. Підсумкове оцінювання за результатами вивчення дисципліни здійснюється за 100 бальною шкалою з урахуванням результатів поточного та екзаменаційного контролю. При цьому максимально 50 балів студент може отримати за результатами поточного оцінювання та 50 балів - за результатами складання екзамену. Для переведення результатів поточного контролю за чотирибальною шкалою у 50 - бальну шкалу використовується така формула:

$$ПК=50*CA3/5$$

де ПК - результати поточного контролю за 50 - бальною шкалою;

CA3 - середнє арифметичне значення усіх отриманих студентом оцінок під час поточного контролю за чотирибальною шкалою.

- Результати поточного контролю можуть бути змінені за рахунок заохочувальних балів:
- студентам, які не мають пропусків занять протягом семестру додається 2 бали;
  - за участь в університетських студентських олімпіадах, наукових конференціях додається 2 бали, за участь у таких же заходах на регіональному чи загальнодержавному рівні додається 5 балів;
  - за інші види навчально-дослідної роботи бали додаються за рішенням кафедри.

7.2. Критерії оцінювання здобувачів вищої освіти за заочною формою

Підсумкове оцінювання результатів вивчення дисципліни здобувачами вищої освіти за заочною формою навчання здійснюється за 100-бальною шкалою з урахуванням результатів поточного контролю, екзаменаційного контролю та виконання індивідуального завдання у міжсесійному періоді. При цьому максимально 30 балів студент може отримати за результатами поточного оцінювання, 50 балів - за результатами складання екзамену, 20 балів - за виконання індивідуального завдання у міжсесійному періоді. Для переведення результатів поточного контролю за чотирибальною шкалою у 30 - бальну шкалу використовується така формула:

$$ПК=30*CA3/5$$

Максимальна кількість балів за курсову роботу становить 100, компонентами яких є бали за виконання практичної і теоретичної частини роботи, її оформлення, захист. Захист курсових робіт здійснюється перед комісією у складі 2-3 викладачів кафедри, у тому числі керівника курсової роботи. Виконання курсової роботи має продемонструвати: вміння логічно та аргументовано викладати матеріал, коректно використовувати статистичні та математичні методи для аналізу проблем; опановувати сучасні методи наукового дослідження, проводити експерименти, навички робити, власні узагальнення і висновки та вміння працювати з літературними джерелами. Критеріями оцінювання є: - чіткість, повнота та послідовність розкриття кожного питання плану; - науковість стилю викладання; - відсутність орфографічних і синтаксичних помилок; - правильне оформлення роботи відповідно до державних стандартів.

1. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Тарнавська О.Б. Соціологія: методична розробка до практичних занять дисципліни здобувачам першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Львів, 2020. 46 с.

Тарнавська О.Б. Соціологія: курс лекцій для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Львів, 2020. 30 с.

Тарнавська О.Б. Соціологія: методичні рекомендації для самостійного вивчення дисципліни здобувачам першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Львів, 2020. 41 с.

2. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Бауман З. Глобалізація. Наслідки для людини і суспільства. К.: Києво-Могилянська академія, 2008. 112 с.
2. Вебер М. Господарство і суспільство.; пер. з нім. М. Кушнір. К.: Всесвіт, 2013. 1112 с.
3. Вебер М. Протестантська етика і дух капіталізму. пер. з англ. Олександр Погорілий. К.: Наш Формат, 2018. 216 с.
4. Гіденс Е. Соціологія. Київ: Основи, 1999. 726с.
5. Климанська Л., Савка В. Соціологія: навчально-методичний посіб. Львів, 2004. 85 с.

6. Кочубей Н. Соціокультурна діяльність: навчальний посібник. К.: Університетська книга, 2019. 122 с.
7. Кузьменко Т. Соціологія: навч. посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 320 с.
8. Лукашевич М. Соціологія: загальний курс. Київ : Каравела, 2004. 453 с.
9. Райт Е. О. Підходи до класового аналізу. Київ, 2019. 287 с.
10. Соціологія: навчальний посіб. / О. В. Горпинич та ін. Київ : ДУТ, 2019. 235 с.
11. Соціологія: теорії середнього рівня: навч. посіб. / За редакцією Ю.Ф.Пачковського. Київ: Каравела. 2020. 356 с.
12. Стан сучасного українського суспільства: цивілізаційний вимір / За наук. ред. М.О. Шульги. Київ: Інститут соціології НАН України, 2017. 198 с.
13. Цимбал Т. Глобальні модерності / За ред. Майк Фезерстоун, Скот Леш, Роланд Робертсон. К: Ніка-Центр, 2008. 400 с.
14. Черниш Н. Соціологія. К.: Знання, 2009. 468 с.

Додаткова

1. Буравой М. Социология и неравенство. *СОЦИС*. 2015. № 7. С.5-14.
2. Валерстайн І. Модернізація: світ праху її. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2008. № 2. С.21-24.
3. Дембіцький С. Геополітичні орієнтації населення України у 2018–2020 роках: динаміка змін та сучасний стан. *Соціологія: Теорія, методи, маркетинг*. 2021. №2. С. 5-23
4. Дерлуг'ян Г. Соціальна еволюція людства: західний і радянський модернізаційні досвіди. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2018. № 2. С. 165-184.
5. Коваліско Н. Нерівність у сфері праці: глобальний вимір. *Соціологія: Теорія, методи, маркетинг*. 2021. №2. С. 60-74
6. Кутуєв П. Соціальна реальність і трансформації ХХ ст.: між концепціями та утопіями. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2012. № 3. С.68-76.
7. Ритцер Дж. Современные социологические теории. 5 изд. СПб: Питер, 2002. 688 с.
8. Руценко І. Цивілізаційні цінності країн ЄС, Росії, України (на підставі експертного опитування). *Соціологія: Теорія, методи, маркетинг*. 2021. №2. С.72-89
9. Смелзер Н. Проблеми соціології. Георг-Зімелівські лекції, Львів: Кальварія, 2003. 128 с.
10. Танчер В. Актуальні проблеми соціологічної науки. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2014. № 2. С.180-189.
11. Черниш Н. Соціологія сьогодення: тенденції та перспективи розвитку. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2017. № 4. С. 5-21.
12. Чижова О. М. Сучасні соціологічні теорії конфліктів та шляхи досягнення консенсусу *Держава і право*. 2001. №. 13. С. 498-504.
13. Штомпка П. Десять тез про статус соціології в нерівному світі. *Вісник Київського національного університету імені Т.Г. Шевченка*. 2012. № 3. С.8-9.

10. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Офіційний сайт Інституту соціології НАН України. Національна Академія наук України. URL: <https://i-soc.com.ua/>
2. Офіційний сайт соціологічної асоціації України. URL: www.sau.kiev.ua
3. Офіційний сайт українського центру економічних та політичних досліджень ім. Разумкова. URL: www.useps.org
4. Сайт центру соціальних та маркетингових досліджень URL: www.socis.kiev.ua
5. Архів соціологічних даних Українського центру економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова. URL: www.useps.com.ua/ukr/all/sociology
6. Офіційний сайт харківських соціологів. URL: www.sociology.kharkov.ua